

De komst van de NCG: ijdele hoop voor schadelijders gaswinning?

De Nationaal Coördinator Groningen (NCG) nam in zijn meerjarenprogramma een aantal regelingen voor gedupeerden van de gaswinning op. Deze zouden begin 2016 worden uitgewerkt in overleg met de Maatschappelijke - en Bestuurlijke Stuurgroep.

De regelingen wekten hoop bij de gedupeerden. Er kwam een arbiterregeling voor als je er niet uitkwam met de NAM of het CVW. Er kwam een fonds waaruit bewoners geld konden lenen onder gunstige voorwaarden om achterstallig onderhoud aan te pakken. Tenslotte werd er iets wat lijkt op een (uit)koopregeling aangekondigd. Bewoners die hun huis moeilijk kunnen verkopen vanwege de verstoorde huizenmarkt als gevolg van de aardbevingen, zouden hun huis kunnen verkopen aan een op te richten woningbureau.

Het waren met name deze regelingen die de bewoners de indruk gaven dat de NCG zich hun problemen ter harte nam. Ook de partijen in de Maatschappelijke Stuurgroep gaf het vertrouwen in de intenties waarmee het meerjarenprogramma door de NCG werd ingezet.

Met betrekking tot de uitwerking plaatste de GBB al in november 2015 een aantal kanttekeningen, voorwaarden waaraan de regelingen minimaal zouden moeten voldoen, wilden ze echt ten goede komen aan de bewoners. Een aantal belangrijke hiervan:

- Wat betreft de arbiterregeling: vanzelfsprekend moeten ook oude 'schadegevallen' van voor 1-1-2016 gebruik kunnen maken van een arbiter. Potentieel zijn dat er zo'n 1500. Juist zij die al jaren met de NAM in de clinch liggen, hebben baat bij een onafhankelijke arbiter. Kortom, de oude gevallen zouden vooraan in de rij moeten staan bij het inschakelen van een arbiter.
- Wat betreft het 'fonds voor achterstallig onderhoud': dit mag er niet toe leiden dat de eigenaar gedwongen wordt mee te betalen aan werkzaamheden die voortvloeien uit schadeherstel of versterking. Alle ingrepen aan het huis die noodzakelijkerwijs plaatsvinden door schade ontstaan door, of de dreiging van (zwaardere) bevingen zijn logischerwijs voor de veroorzaker van deze bevingen. Het fonds mag geen vluchtdeukel worden voor de NAM om complexe schades of versterking (deels) financieel af te wentelen op de bewoner.
- Wat betreft de 'koopregeling': bij de taxatie van de waarde van de te kopen huizen dient de waardedaling door de aardbevingen verdisconteerd te worden. De actuele marktwaarde van veel moeilijk verkoopbare huizen is gekelderd door de kwetsbaarheid voor de aardbevingen. Hier moet de bewoner/eigenaar voor worden gecompenseerd. De koopregeling mag er niet toe leiden dat bewoners hun huis met groot verlies moeten afstaan.

Tot nu toe blijkt de NCG aan geen van deze redelijke en billijke voorwaarden tegemoet te willen komen. In de concepten van de regelingen is na november 2015 geen letter in de goede richting veranderd. Wat in eerste instantie hoop schiep, verandert langzamerhand in de zoveelste blijf van onwil om de problemen van de gedupeerden van de gaswinning serieus te nemen.

De vraag is of dit de onwil van de NCG is of dat de oorzaak is gelegen in de beperkingen die Minister Kamp de NCG oplegt (geld, capaciteit). Denk hierbij aan de rol van Kamp bij het stoppen van de waardevermeerderingsregeling.

Of trapt de NAM, die de rekeningen moet betalen, steeds op de rem? Zolang veel van wat de NAM bereid is te betalen door haar als 'coulance' wordt opgevat, zal de NCG in de onderhandelingen met de NAM vaak aan het kortste eind trekken.

Het is daarom hoog tijd dat er een juridisch kader komt waar de NAM maar ook Kamp zich aan dient te houden. Volgens juristen is het wettelijk kader helder:

- de NAM dient alle schade te vergoeden, ook noodzakelijk te maken bijkomende kosten;
- waardedaling van huizen is een vorm van schade en dient de NAM direct te vergoeden;
- de taxatie van schade en waardedaling dient volstrekt onafhankelijk te zijn.

Als de NAM zich hier vervolgens aan houdt, worden de schadetrajecten een stuk korter en is de inzet van arbiters veelal overbodig. Bovendien worden gedupeerden niet meer vernederd door toezeggingen als 'ruimhartige vergoeding' en 'coulance' op zaken waar ze gewoon recht op hebben en die overigens toch niet gestand worden gedaan.

Jelle van der Knoop

Voorzitter Groninger Bodem Beweging